

S Alicí jsme diplomantku Terezu Frindovou měli možnost poznat teprve v tomto roce. Potěšila nás její věcnost, vstřícnost, schopnost skvěle artikulovat své záměry i vysoká míra sebereflexe, s kterou dokáže být kritická k vlastní práci.

Tereza se v průběhu předchozích let postupně propracovala od rozměrnějších temnějších maleb k odlehčenějším pracím na menších formátech. V těch se jí snáze dařilo zachytit samostatná gesta, výrazy, momenty průniku dvou překrývajících se zobrazení. Ve starších malbách je zřetelněji znát působení jejího vedoucího pedagoga Jiřího Petrboka, především ve způsobu zacházení s figurací a vertikální deformací pohledu. Je ale zřejmé, že v průběhu následujících let autorka postupně odhalila vlastní postupy, jak zacházet s tajemstvím, pouhými náznaky, gesty. Užívání principu redukce zobrazovaného na pouze to nejpodstatnější i záměrné potlačování některých prvků je možná nejvýraznější kvalitativní proměnou Tereziny práce.

Samotná diplomová práce s názvem Cesta ušlapaná v sobě ukrývá několik vrstev sdělení, z nichž jako diváci máme možnost s jistotou rozeznat spíše fragmenty, zbytek již autorka nechává na nás.

Základem je samotná fyzická přítomnost rozměrné, několik desítek metrů dlouhé malby, která svým úzkým formátem ne náhodou připomíná tapisérii v Bayeux. Práce je záměrně instalována na vzdušné konstrukci tak, aby bylo možné ji z větší části shlédnout z jednoho místa a zároveň intuitivně sledovat zleva doprava, jako by se jednalo o vyprávění se začátkem a koncem. Samotný postupný vývoj motivů je však mnohem nejednoznačnější.

Tereza se omezuje jak ve volbě jednotlivých prvků, tak v jejich úsporném zpracování. Často se opakuje motiv ruky, zaujímající určitá gesta, motiv obydlí, putujících figur, betléma, krychlí, židle. Na několika místech se objevuje sekvence, připomínající rané stroje na generování pohyblivého obrazu.

Typické je znejistění ohledně měřítka. Většina vyobrazení má lehký, akvarelový charakter, ale zvolené malířské techniky jsou různorodé a průběžně se mění. Zdá se, jako by nám měly usnadnit čtení jednotlivých proplétajících se vrstev příběhu, ale jejich vyznění zůstává mnohoznačné.

Podobně jako jsou pro určitou kulturu určující prehistorické nálezy, nastřádané pozůstatky, které tvoří složky kolektivní paměti, stejně tak Frindová přirovnává jednotlivé vyobrazené motivy ke svému osobnímu muzeu. Pochopení smyslu jednotlivých exponátů nechává na nás, poskytuje nám však poměrně matoucí klíč v podobě textové složky práce.

Frindová se v písemné části tolik nezabývá malbou samotnou, oproti tomu věnuje hodně prostoru narativu, stojícímu za samotnou prací. Tato část práce působí jako osobní manifest radikálního individualismu. Tereza nám představuje mýtickou postavu Putovníka, jenž je do určité míry autorčíným alter-egem, ale zároveň ztělesňuje ideál člověka s odvahou k absolutní svobodě. Tento charakter během svého putování jaksi mimochodem boří společenské hranice, plně osvobozený od konvencí společenského života, ozbrojen sklonem nedělat kompromisy a jasným názorem.

Autorka k rekonstruování Putovníkovy cesty využívá mimo jiné i své vzpomínky z dětství. Ty šifruje do podoby obsáhlého vizuálního deníku s víceznačným vyzněním, který lze

srolovat a odnést. Uspořádání jednotlivých dílců není definitivně stanoveno a máme tedy možnost sledovat jednu z možných podob příběhu. I když nás formát díla vybízí k lineárnímu čtení, ve skutečnosti se jedná o kolážovité řazení motivů, které připomíná nesouvislý způsob, jakým se nám zjevují vzpomínky.

Vyobrazení na “tapisérii” nám spíš než osobní vzpomínky evokují znaky kolektivní paměti – detaily muzejních expozic, pomníků, architektury. Putovník jako pomyslný autor deníku tedy evidentně hodně přemýšlí i nad společenskými a kulturními problémy. Otevřenou otázkou zůstává, nakolik je Putovníkův individualistický postoj čitelný z díla samotného a též nakolik důležitý je tento postoj pro chápání Terezina díla.

O Putovníkovi víme, že s určitou urputností hájí svou nezávislost. Pokud už chce být tento charakter přijat ostatními, musí být akceptován jen “takový jaký je”. Terezino formálně přesvědčivé dílo je tak potřeba přijmout navzory obsáhlému vysvětlení i s jeho kryptickým vyzněním.

Navrhujeme hodnocení výborně.